

67577) מבוא למערכות לומדות | תרגיל 1 חלק תאורטי

שם: נמרוד בר גיורא | ת"ז: 207090622

1 חלק תאורטי

אלגברה ליניארית

שאלה 1

1. Prove that orthogonal matrices are isometric transformations. That is, let $T : V \mapsto W$ be some linear transformation and A the corresponding matrix. Show that if A is an orthogonal matrix then $\forall x \in V \ ||Ax|| = ||x||$.

הוכחה: תהי A מטריצה אורתוגונלית המייצגת העתקה $T : V \rightarrow W$. נסמן $\dim(V) = n$ ו- $\dim(W) = m$, כלומר $A \in M_{m \times n}(\mathbb{R})$. מתקיים לכל $x \in V$ -

$$\|Ax\| = \sqrt{\langle Ax | Ax \rangle} \stackrel{\text{הגדרת הצמוד}}{=} \sqrt{\langle x | A^* Ax \rangle} \stackrel{A \in M_{m \times n}(\mathbb{R})}{=} \sqrt{\langle x | A^T Ax \rangle} \stackrel{A \text{ אורתוגונלית}}{=} \sqrt{\langle x | I_n x \rangle} = \sqrt{\langle x | x \rangle} = \|x\|$$

כנדרש.

שאלה 2

2. Calculate the SVD of the following matrix A . That is, find the matrices U, Σ, V^T where U, V are orthogonal matrices and Σ diagonal.

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & -1 & 2 \end{bmatrix}$$

נתונה המטריצה $A = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & -1 & 2 \end{bmatrix}$. נמצא מטריצות U, Σ, V כך ש- U, V אורתוגונליות מסדר 2×2 ו- Σ אלכסונית מסדר 2×3 ש- $A = U\Sigma V^T$. נחשב את $A^T A$ ונלכסן אותה אורתוגונלית:

$$A^T A = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \\ 0 & 2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & -1 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 2 \\ 0 & 2 & -2 \\ 2 & -2 & 4 \end{bmatrix}$$

נחשב את הפולינום האופייני:

$$\begin{aligned} \chi_{A^T A}(\lambda) &= \det \begin{bmatrix} \lambda - 2 & 0 & -2 \\ 0 & \lambda - 2 & 2 \\ -2 & 2 & \lambda - 4 \end{bmatrix} = (\lambda - 2) \det \begin{bmatrix} \lambda - 2 & 2 \\ 2 & \lambda - 4 \end{bmatrix} - 2 \det \begin{bmatrix} 0 & \lambda - 2 \\ -2 & 2 \end{bmatrix} = \\ &= (\lambda - 2)((\lambda - 2)(\lambda - 4) - 4) - 4(\lambda - 2) = (\lambda - 2)((\lambda - 2)(\lambda - 4) - 8) = \\ &= (\lambda - 2)(\lambda^2 - 6\lambda + 8 - 8) = (\lambda - 2)(\lambda - 6)\lambda \end{aligned}$$

לכן הערכים העצמיים הם $\{0, 2, 6\}$. נמצא להם וקטורים עצמיים. עבור הע"ע 0:

$$A^T A - 0I = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 2 \\ 0 & 2 & -2 \\ 2 & -2 & 4 \end{bmatrix} \xrightarrow{\text{דירוג}} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

לכן הוקטור $\begin{bmatrix} -1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \in \mathbb{R}^3$ הוא ו"ע של $A^T A$ עם ע"ע 0. ננרמל אותו ונקבל את הוקטור

$$\frac{1}{\sqrt{3}} \begin{bmatrix} -1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}$$

עבור הע"ע 2:

$$A^T A - 2I = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 2 \\ 0 & 0 & -2 \\ 2 & -2 & 2 \end{bmatrix} \xrightarrow{\text{דירוג}} \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

לכן הוקטור $\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}$ הוא ו"ע של $A^T A$ עם ע"ע 2. ננרמל אותו ונקבל את הוקטור:

$$\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

עבור הע"ע 6:

$$A^T A - 6I = \begin{bmatrix} -4 & 0 & 2 \\ 0 & -4 & -2 \\ 2 & -2 & -2 \end{bmatrix} \xrightarrow{\text{דירוג}} \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1/2 \\ 0 & 1 & 1/2 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

לכן הוקטור $\begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 2 \end{bmatrix}$ הוא ו"ע של $A^T A$ עם ע"ע 6. ננרמל ונקבל את הוקטור:

$$\frac{1}{\sqrt{6}} \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 2 \end{bmatrix}$$

ולכן בסיס אורתונורמלי של \mathbb{R}^3 שמלכסן את $A^T A$ הוא:

$$\left(\frac{1}{\sqrt{6}} \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 2 \end{bmatrix}, \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}, \frac{1}{\sqrt{3}} \begin{bmatrix} -1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \right)$$

נסמן

$$V = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{6}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{-1}{\sqrt{3}} \\ \frac{-1}{\sqrt{6}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{3}} \\ \frac{2}{\sqrt{6}} & 0 & \frac{1}{\sqrt{3}} \end{bmatrix}$$

אז V מטריצה אורתוגונלית כי עמודותיה הן בסיס א"נ של \mathbb{R}^3 .
את המטריצה $\Sigma \in M_{2 \times 3}(\mathbb{R})$ נגדיר להיות:

$$\Sigma = \begin{bmatrix} \sqrt{6} & 0 & 0 \\ 0 & \sqrt{2} & 0 \end{bmatrix}$$

כי היא מקיימת ש- $\Sigma^\top \Sigma = \begin{bmatrix} 6 & 0 \\ 0 & 2 \end{bmatrix}$. עכשיו כפי שראינו בתרגול מתקיים ש-

$$U\Sigma = AV = \begin{bmatrix} 0 & \sqrt{2} & 0 \\ \sqrt{6} & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

ולכן

$$U = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$$

היא אורתוגונלית למשל כי עמודותיה הן הבסיס הסטנדרטי של \mathbb{R}^2 , והוא בסיס א"נ.
עם המטריצות שמצאנו מתקיים ש- $A = U\Sigma V^\top$.

שאלה 3

3. In this question we prove the Power-Iteration algorithm for finding the SVD of a matrix.
Let $A \in \mathbb{R}^{m \times n}$ and define $C_0 = A^\top A$. Denote $\lambda_1 \geq \dots \geq \lambda_n$ the eigenvalues of C_0 , with the corresponding normalized eigenvectors v_1, \dots, v_n .

Let us assume the $\lambda_1 > \lambda_2$. Define $b_k \in \mathbb{R}$ as follows:

$$b_0 = \sum_{i=1}^n a_i v_i, \quad b_{k+1} = \frac{C_0 b_k}{\|C_0 b_k\|}$$

where $a_1 \neq 0$. Show that: $\lim_{k \rightarrow \infty} b_k = \pm v_1$.

הוכחה: נתונה מטריצה $A \in M_{m \times n}(\mathbb{R})$. נסמן $\lambda_1 \geq \dots \geq \lambda_n$ הע"ע של C_0 , $C_0 = A^\top A$, $v_1, \dots, v_n \in \mathbb{R}^n$ הו"ע המתאימים מנורמלים. נניח ש- $\lambda_1 > \lambda_2$ ונגדיר:

$$b_0 = \sum_{i=1}^n a_i v_i, \quad b_{k+1} = \frac{C_0 b_k}{\|C_0 b_k\|}$$

עם $a_1 \neq 0$. נשים לב שלפי הגדרת b_0 ומכך ש- v_1, \dots, v_n ו"ע של C_0 נובע ש-

$$C_0 b_0 = C_0 \sum_{i=1}^n a_i v_i = \sum_{i=1}^n a_i C_0 v_i = \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i v_i$$

נוכיח באינדוקציה שלכל $k \in \mathbb{N}$ מתקיים ש-

$$b_k = \frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i \right\|}$$

בסיס: לפי ההגדרה ולפי החישוב לעיל:

$$b_1 = \frac{C_0 b_0}{\|C_0 b_0\|} = \frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i v_i \right\|}$$

כנדרש.

צעד: נניח נכונות עבור $k-1$ ונוכיח עבור k :

$$\begin{aligned}
 b_k &\stackrel{\text{לפי ההגדרה}}{=} \frac{C_0 b_{k-1}}{\|C_0 b_{k-1}\|} \stackrel{\text{מתחת האינדוקציה}}{=} \frac{C_0 \frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i \right\|}}{\left\| C_0 \frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i \right\|} \right\|} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} C_0 v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i \right\|}}{\left\| \frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} C_0 v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i \right\|} \right\|} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} \lambda_i v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i \right\|}}{\left\| \frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} \lambda_i v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i \right\|} \right\|} = \\
 &= \frac{\frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i \right\|}}{\frac{1}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^{k-1} v_i \right\|} \cdot \left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i \right\|}} = \frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i \right\|}
 \end{aligned}$$

זה מוכיח את צעד האינדוקציה.

נחשב את הנורמה $\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i \right\|$ לכל $k \in \mathbb{N}$:

$$\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i \right\| = \sqrt{\left\langle \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i \mid \sum_{j=1}^n a_j \lambda_j^k v_j \right\rangle} = \sqrt{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n a_i a_j \lambda_i^k \lambda_j^k \langle v_i \mid v_j \rangle} \stackrel{\text{כי זו סדרת וקטורים א"נ}}{\downarrow} = \sqrt{\sum_{i=1}^n (a_i \lambda_i^k)^2}$$

ועכשיו בעזרת הזהות שהוכחנו באינדוקציה וע"י חילוק המונה והמכנה ב- λ_1^k נקבל ש-:

$$b_k = \frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i}{\left\| \sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i \right\|} = \frac{\sum_{i=1}^n a_i \lambda_i^k v_i}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (a_i \lambda_i^k)^2}} \cdot \frac{\lambda_1^k}{\lambda_1^k} \stackrel{\downarrow}{=} \frac{\sum_{i=1}^n a_i \left(\frac{\lambda_i}{\lambda_1} \right)^k v_i}{\sqrt{\sum_{i=1}^n \left(a_i \left(\frac{\lambda_i}{\lambda_1} \right)^k \right)^2}}$$

מכיוון ש- $\lambda_1 > \lambda_2 \geq \lambda_3 \geq \dots \geq \lambda_n$ אז לכל $2 \leq i \leq n$ מתקיים ש- $\frac{\lambda_i}{\lambda_1} < 1$ ולכן:

$$\left(\frac{\lambda_i}{\lambda_1} \right)^k \xrightarrow{k \rightarrow \infty} 0$$

ולכן:

$$b_k = \frac{\sum_{i=1}^n a_i \left(\frac{\lambda_i}{\lambda_1} \right)^k v_i}{\sqrt{\sum_{i=1}^n \left(a_i \left(\frac{\lambda_i}{\lambda_1} \right)^k \right)^2}} \xrightarrow{k \rightarrow \infty} \frac{a_1 v_1}{\sqrt{a_1^2}} = \frac{a_1}{|a_1|} v_1 = \pm v_1$$

כנדרש.

4. Let $x \in \mathbb{R}^n$ be a fixed vector and $U \in \mathbb{R}^{n \times n}$ a fixed orthogonal matrix. Calculate the Jacobian of the function $f: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$:

$$f(\sigma) = U \cdot \text{diag}(\sigma) U^T x$$

Where $\text{diag}(\sigma)$ is an $n \times n$ matrix where

$$\text{diag}(\sigma)_{ij} = \begin{cases} \sigma_i & i = j \\ 0 & i \neq j \end{cases}$$

נסמן לכל $1 \leq i, j \leq n$ את הכניסה ה- j של U ב- $u_j^i \in \mathbb{R}$ (כאשר i מסמן את אינדקס השורה ו- j את אינדקס העמודה), ולכל $1 \leq i \leq n$ את העמודה ה- i של U ב- $u_i \in \mathbb{R}^n$. נשים לב שלכל $\sigma \in \mathbb{R}^n$ מתקיים:

$$\begin{aligned} f(\sigma) &= U \text{diag}(\sigma) U^T x = \begin{bmatrix} | & & | \\ u_1 & \dots & u_n \\ | & & | \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \sigma_1 & & \\ & \ddots & \\ & & \sigma_n \end{bmatrix} \begin{bmatrix} - & u_1^T & - \\ & \vdots & \\ - & u_n^T & - \end{bmatrix} x = \begin{bmatrix} | & & | \\ \sigma_1 u_1 & \dots & \sigma_n u_n \\ | & & | \end{bmatrix} \begin{bmatrix} u_1^T x \\ \vdots \\ u_n^T x \end{bmatrix} = \\ &= u_1^T x \sigma_1 u_1 + \dots + u_n^T x \sigma_n u_n = \sigma_1 u_1^T x u_1 + \dots + \sigma_n u_n^T x u_n = \sum_{\ell=1}^n \sigma_\ell u_\ell^T x u_\ell \in \mathbb{R}^n \end{aligned}$$

נשים לב שלכל $1 \leq i \leq n$, הכניסה ה- i של הוקטור שקיבלנו היא סכום הכניסות ה- i של הוקטורים שהוא הסכום שלהם, כלומר:

$$\left[\sum_{\ell=1}^n \sigma_\ell u_\ell^T x u_\ell \right]_i = \sum_{\ell=1}^n [\sigma_\ell u_\ell^T x u_\ell]_i = \sum_{\ell=1}^n \sigma_\ell u_\ell^T x u_\ell^i$$

ונשים לב שבנוסחא הזו $u_\ell^T x u_\ell^i \in \mathbb{R}$ (הוא סקלר). לכן נוכל להגדיר לכל $1 \leq i \leq n$ $f_i: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ ע"י:

$$\forall \sigma \in \mathbb{R}^n: f_i(\sigma) = \sum_{\ell=1}^n \sigma_\ell u_\ell^T x u_\ell^i$$

ונקבל ש-

$$f(\sigma) = \begin{bmatrix} f_1(\sigma) \\ \vdots \\ f_n(\sigma) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \sum_{\ell=1}^n \sigma_\ell u_\ell^T x u_\ell^1 \\ \vdots \\ \sum_{\ell=1}^n \sigma_\ell u_\ell^T x u_\ell^n \end{bmatrix}$$

עכשיו לכל $1 \leq i, j \leq n$ נקבל ש-

$$\frac{\partial}{\partial x_j} f_i(\sigma) = \frac{\partial}{\partial x_j} \sum_{\ell=1}^n \sigma_\ell u_\ell^T x u_\ell^i = \sum_{\ell=1}^n \frac{\partial}{\partial x_j} (\sigma_\ell u_\ell^T x u_\ell^i) = \frac{\partial}{\partial x_j} (\sigma_j u_j^T x u_j^i) = u_j^T x u_j^i = \langle u_j | x \rangle u_j^i$$

ולכן:

$$\begin{aligned} J_\sigma(f) &= \begin{bmatrix} \langle u_1 | x \rangle u_1^1 & \dots & \langle u_n | x \rangle u_n^1 \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \langle u_1 | x \rangle u_1^n & \dots & \langle u_n | x \rangle u_n^n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} | & & | \\ \langle u_1 | x \rangle u_1 & \dots & \langle u_n | x \rangle u_n \\ | & & | \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} | & & | \\ u_1 & \dots & u_n \\ | & & | \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \langle u_1 | x \rangle & & \\ & \ddots & \\ & & \langle u_n | x \rangle \end{bmatrix} = \\ &= U \cdot \text{diag} \left(\begin{bmatrix} \langle u_1 | x \rangle \\ \vdots \\ \langle u_n | x \rangle \end{bmatrix} \right) = U \cdot \text{diag}([x]_{B_U}) \end{aligned}$$

כאשר השיויון האחרון נובע מכך ש- U אורתוגונלית, ולכן עמודותיה הן בסיס אורתונורמלי $\mathcal{B}_U = (u_1, \dots, u_n)$ של \mathbb{R}^n , ולומדים בליניארית ש- $\begin{bmatrix} \langle u_1 | x \rangle \\ \vdots \\ \langle u_n | x \rangle \end{bmatrix}$ הוא בדיוק עמודת הקוארדינטות של x ביחס לבסיס האורתונורמלי הזה.

שאלה 5

5. Use the chain rule to calculate the gradient of $h(\sigma) = \frac{1}{2} \|f(\sigma) - y\|^2$

נגדיר $g : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ ע"י:

$$\forall \sigma \in \mathbb{R}^n : g(\sigma) = \frac{1}{2} \|\sigma - y\|^2$$

ונקבל ש- $h(\sigma) = \frac{1}{2} \|f(\sigma) - y\|^2 = g(f(\sigma)) = (g \circ f)(\sigma)$ לפי כלל השרשרת מתקיים ש-

$$J_\sigma(h) = J_{f(\sigma)}(g) \cdot J_\sigma(f)$$

בשאלה הקודמת ראינו ש- $J_\sigma(f) = U \cdot \text{diag}([x]_{\mathcal{B}_U})$ כאשר $x \in \mathbb{R}^n$ ו- $U \in \mathbb{R}^{n \times n}$ אורתוגונלית, ו- \mathcal{B}_U בסיס א"נ של \mathbb{R}^n המורכב מעמודותיה של U .

נחשב את $J_\sigma(g)$:

לכל $1 \leq i \leq n$ הנגזרת של $g(\sigma)$ לפי σ_i היא:

$$\begin{aligned} \frac{\partial}{\partial \sigma_i} g(\sigma) &= \frac{\partial}{\partial \sigma_i} \left(\frac{1}{2} \|\sigma - y\|^2 \right) = \frac{\partial}{\partial \sigma_i} \left(\frac{1}{2} \sum_{\ell=1}^n (\sigma_\ell - y_\ell)^2 \right) = \frac{\partial}{\partial \sigma_i} \left(\frac{1}{2} \sum_{\ell=1}^n (\sigma_\ell^2 - 2\sigma_\ell y_\ell + y_\ell^2) \right) = \\ &= \frac{1}{2} \sum_{\ell=1}^n \frac{\partial}{\partial \sigma_i} (\sigma_\ell^2 - 2\sigma_\ell y_\ell + y_\ell^2) = \frac{1}{2} (2\sigma_i - 2y_i) = \sigma_i - y_i \end{aligned}$$

ולכן:

$$\nabla g(\sigma) = \begin{bmatrix} \sigma_1 - y_1 \\ \vdots \\ \sigma_n - y_n \end{bmatrix} = \sigma - y$$

ולכן כפי שראינו - $J_\sigma(g) = (\nabla g(\sigma))^\top = (\sigma - y)^\top$ נציב בכלל השרשרת ונקבל ש-

$$J_\sigma(h) = (f(\sigma) - y)^\top U \text{diag}([x]_{\mathcal{B}_U})$$

6. Calculate the Jacobian of the softmax function $S : \mathbb{R}^d \rightarrow [0, 1]^k$

$$S(\mathbf{x})_j = \frac{e^{x_j}}{\sum_{l=1}^k e^{x_l}}$$

כתבו בפורום שיש טעות בשאלה והפונקציה היא $S : \mathbb{R}^d \rightarrow [0, 1]^d$. כלומר $k = d$.
כמו בתרגול, נגדיר לכל $i \in [d]$ את הפונקציה $g_i : \mathbb{R}^d \rightarrow \mathbb{R}$ ע"י:

$$\forall x \in \mathbb{R}^d : g_i(x) = e^{x_i}$$

ואת הפונקציה $h : \mathbb{R}^d \rightarrow \mathbb{R}$ ע"י:

$$\forall x \in \mathbb{R}^d : h(x) = \sum_{\ell=1}^k e^{x_\ell}$$

נקבל שלכל $i \in [d]$ מתקיים ש- $S_i(x) = \frac{g_i(x)}{h(x)}$
לכן לכל $i, j \in [d]$ מתקיים ש-

$$\frac{\partial}{\partial x_j} S_i(x) = \frac{\partial}{\partial x_j} \frac{e^{x_i}}{\sum_{\ell=1}^k e^{x_\ell}} = \frac{\partial}{\partial x_j} \frac{g_i(x)}{h(x)} = \frac{\frac{\partial g_i(x)}{\partial x_j} h(x) - \frac{\partial h(x)}{\partial x_j} g_i(x)}{h^2(x)} \quad \star$$

נשים לב שלכל $j \in [d]$ הנגזרת החלקית של $h(x)$ ביחס ל- x_j היא:

$$\frac{\partial}{\partial x_j} h(x) = \frac{\partial}{\partial x_j} \sum_{\ell=1}^k e^{x_\ell} = \sum_{\ell=1}^k \frac{\partial}{\partial x_j} e^{x_\ell} = e^{x_j}$$

בתרגול ראינו שעבור $i = j$ מתקיים ש-

$$\frac{\partial}{\partial x_j} S_i(x) = S_i(x) (1 - S_j(x))$$

במקרה שבו $i \neq j$ נקבל שהנגזרת החלקית של $g_i(x)$ ביחס ל- x_j היא:

$$\frac{\partial}{\partial x_j} g_i(x) = \frac{\partial}{\partial x_j} e^{x_i} = 0$$

ולכן:

$$\frac{\partial}{\partial x_j} S_i(x) \stackrel{\star}{=} \frac{\frac{\partial g_i(x)}{\partial x_j} h(x) - \frac{\partial h(x)}{\partial x_j} g_i(x)}{h^2(x)} = \frac{0 - e^{x_j} \cdot e^{x_i}}{\left(\sum_{\ell=1}^k e^{x_\ell}\right)^2} = -\frac{e^{x_j}}{\sum_{\ell=1}^k e^{x_\ell}} \cdot \frac{e^{x_i}}{\sum_{\ell=1}^k e^{x_\ell}} = -S_j(x) S_i(x)$$

ולכן מטריצת היעקוביאן של S היא:

$$\mathbb{R}^{d \times d} \ni J_x(S) = \begin{bmatrix} S_1(1-S_1) & -S_2S_1 & \dots & -S_dS_1 \\ -S_1S_2 & S_2(1-S_2) & \dots & -S_dS_2 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ -S_1S_d & -S_2S_d & \dots & S_d(1-S_d) \end{bmatrix}$$

7. Let $f : \mathbb{R}^d \rightarrow \mathbb{R}$ be defined as $f(x,y) = x^3 - 5xy - y^5$. Calculate the Hessian of f .

נתחיל בחישוב הנגזרות החלקיות של f :

$$\begin{aligned}\frac{\partial}{\partial x} f(x,y) &= \frac{\partial}{\partial x} (x^3 - 5xy - y^5) = 3x^2 - 5y \\ \frac{\partial}{\partial y} f(x,y) &= \frac{\partial}{\partial y} (x^3 - 5xy - y^5) = -5x - 5y^4\end{aligned}$$

ונמשיך עם הנגזרות השניות החלקיות:

$$\begin{aligned}\frac{\partial^2}{\partial^2 x} f(x,y) &= \frac{\partial}{\partial x} (3x^2 - 5y) = 6x \\ \frac{\partial^2}{\partial x \partial y} f(x,y) &= \frac{\partial}{\partial y} (3x^2 - 5y) = -5 \\ \frac{\partial^2}{\partial^2 y} f(x,y) &= \frac{\partial}{\partial y} (-5x - 5y^4) = -20y^3 \\ \frac{\partial^2}{\partial y \partial x} f(x,y) &= \frac{\partial}{\partial x} (-5x - 5y^4) = -5\end{aligned}$$

ולכן:

$$H(f) = \begin{bmatrix} \frac{\partial^2 f}{\partial^2 x} & \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} \\ \frac{\partial^2 f}{\partial y \partial x} & \frac{\partial^2 f}{\partial^2 y} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 6x & -5 \\ -5 & -20y^3 \end{bmatrix}$$

8. Let $x_1, x_2, \dots \stackrel{iid}{\sim} \mathcal{P}$ be a sample of infinity size drawn from some probability distribution function \mathcal{P} with finite expectation and variance. Show that the sample mean estimator $\hat{\mu}_n = \frac{1}{n} \sum x_i$ calculated over the first n samples is a consistent estimator. Hint: for any given fixed value of $n \in \mathbb{N}$ bound from above the probability of deviating more than ε .

הוכחה: נסמן ב- μ את התוחלת של \mathcal{P} וב- γ את השונות שלה.

לפי ההגדרה, האומד $\hat{\mu}_n$ מנסה לאמוד את התוחלת של \mathcal{P} - μ , ולכן הוא קונסיסטנטי אם ורק אם לכל $\varepsilon > 0$ מתקיים ש-

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \mathbb{P}(|\mu_n - \mu| \geq \varepsilon) = 0$$

נחשב לכל $n \in \mathbb{N}$ את התוחלת של $\hat{\mu}_n$ (הוא הרי מ"מ):

$$\mathbb{E}(\hat{\mu}_n) = \mathbb{E}\left(\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i\right) \stackrel{\text{ליניאריות התוחלת}}{=} \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \mathbb{E}(x_i) \stackrel{x_i \stackrel{iid}{\sim} \mathcal{P}}{=} \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \mu = \frac{1}{n} \cdot n \cdot \mu = \mu$$

מכיוון ש- $x_i \stackrel{iid}{\sim} \mathcal{P}$ אז בפרט הם ב"ת ולכן נוכל לחשב גם את השונות של $\hat{\mu}_n$ לכל $n \in \mathbb{N}$ בקלות:

$$\text{Var}(\hat{\mu}_n) = \text{Var}\left(\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i\right) = \frac{1}{n^2} \sum_{i=1}^n \text{Var}(x_i) = \frac{1}{n^2} \cdot n \cdot \gamma = \frac{\gamma}{n}$$

יהי $\varepsilon > 0$. לפי אי-שוויון צ'בישב:

$$\mathbb{P}(|\hat{\mu}_n - \mu| \geq \varepsilon) \leq \frac{\text{Var}(\hat{\mu}_n)}{\varepsilon^2} = \frac{\frac{\gamma}{n}}{\varepsilon^2} = \frac{\gamma}{n\varepsilon^2} \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0$$

ומכיוון שהסתברות היא אי-שלילית לפי הגדרתה אז נובע מסנדוויץ' ש-

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \mathbb{P}(|\mu_n - \mu| \geq \varepsilon) = 0$$

וזה נכון לכל $\varepsilon > 0$. לכן $\hat{\mu}_n$ קונסיסטנטי כנדרש.

9. Let $\mathbf{x}_1, \dots, \mathbf{x}_m \stackrel{iid}{\sim} \mathcal{N}(\mu, \Sigma)$ be m observations sampled i.i.d from a multivariate Gaussian with expectation of $\mu \in \mathbb{R}^d$ and a covariance matrix $\Sigma \in \mathbb{R}^{d \times d}$. Derive the log-likelihood function of $\mathcal{N}(\mu, \Sigma)$. Hint: follow the approach used to derive the likelihood function for the univariate case.

ראינו בכיתה שפונקציית הצפיפות של מ"מ X המתפלג $\mathcal{N}(\mu, \Sigma)$ עם $\mu \in \mathbb{R}^d$ ו- $\Sigma \in M_{d \times d}(\mathbb{R})$ היא:

$$\forall x \in \mathbb{R}^d: f_X(x) = \frac{1}{\sqrt{(2\pi)^d |\Sigma|}} \exp\left(-\frac{1}{2} (x - \mu)^\top \Sigma^{-1} (x - \mu)\right)$$

בנוסף ראינו שעבור מ"מ $X \sim \mathcal{P}(\theta)$ עם פונקציית צפיפות f , פונקציית ה-likelihood שלו היא:

$$\mathcal{L}(\theta | x) = f_\theta(x)$$

ופונקציית ה-log-likelihood היא $\log(f_\theta(x))$.

ולכן עבור התצפיות $x_1, \dots, x_m \stackrel{\text{iid}}{\sim} \mathcal{N}(\mu, \Sigma)$ הנתונות מתקיים לכל $i \in [m]$

$$\mathcal{L}(\theta \mid x_i) = f_\theta(x_i) = \frac{1}{\sqrt{(2\pi)^d |\Sigma|}} \exp\left(-\frac{1}{2}(x_i - \mu)^\top \Sigma^{-1}(x_i - \mu)\right)$$

מכיוון שהם בלתי תלויים ובעלי התפלגות זהה:

$$\begin{aligned} \mathcal{L}(\theta \mid x_1, \dots, x_m) &= f_\theta(x_1, \dots, x_m) = \prod_{i=1}^m f_\theta(x_i) = \prod_{i=1}^m \left(\frac{1}{\sqrt{(2\pi)^d |\Sigma|}} \exp\left(-\frac{1}{2}(x_i - \mu)^\top \Sigma^{-1}(x_i - \mu)\right) \right) = \\ &= \frac{1}{\left((2\pi)^d |\Sigma|\right)^{\frac{m}{2}}} \prod_{i=1}^m \exp\left(-\frac{1}{2}(x_i - \mu)^\top \Sigma^{-1}(x_i - \mu)\right) = \\ &= \frac{1}{\left((2\pi)^d |\Sigma|\right)^{\frac{m}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} \sum_{i=1}^m (x_i - \mu)^\top \Sigma^{-1}(x_i - \mu)\right) \end{aligned}$$

ולכן פונקציית ה-log-likelihood של $\mathcal{N}(\mu, \Sigma)$ היא:

$$\begin{aligned} \log\left(\frac{1}{\left((2\pi)^d |\Sigma|\right)^{\frac{m}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} \sum_{i=1}^m (x_i - \mu)^\top \Sigma^{-1}(x_i - \mu)\right)\right) &= \\ = \log\left(\frac{1}{\left((2\pi)^d |\Sigma|\right)^{\frac{m}{2}}}\right) + \log\left(\exp\left(-\frac{1}{2} \sum_{i=1}^m (x_i - \mu)^\top \Sigma^{-1}(x_i - \mu)\right)\right) &= \\ = -\frac{m}{2} \log\left((2\pi)^d |\Sigma|\right) - \frac{1}{2} \sum_{i=1}^m (x_i - \mu)^\top \Sigma^{-1}(x_i - \mu) \end{aligned}$$

2 חלק מעשי

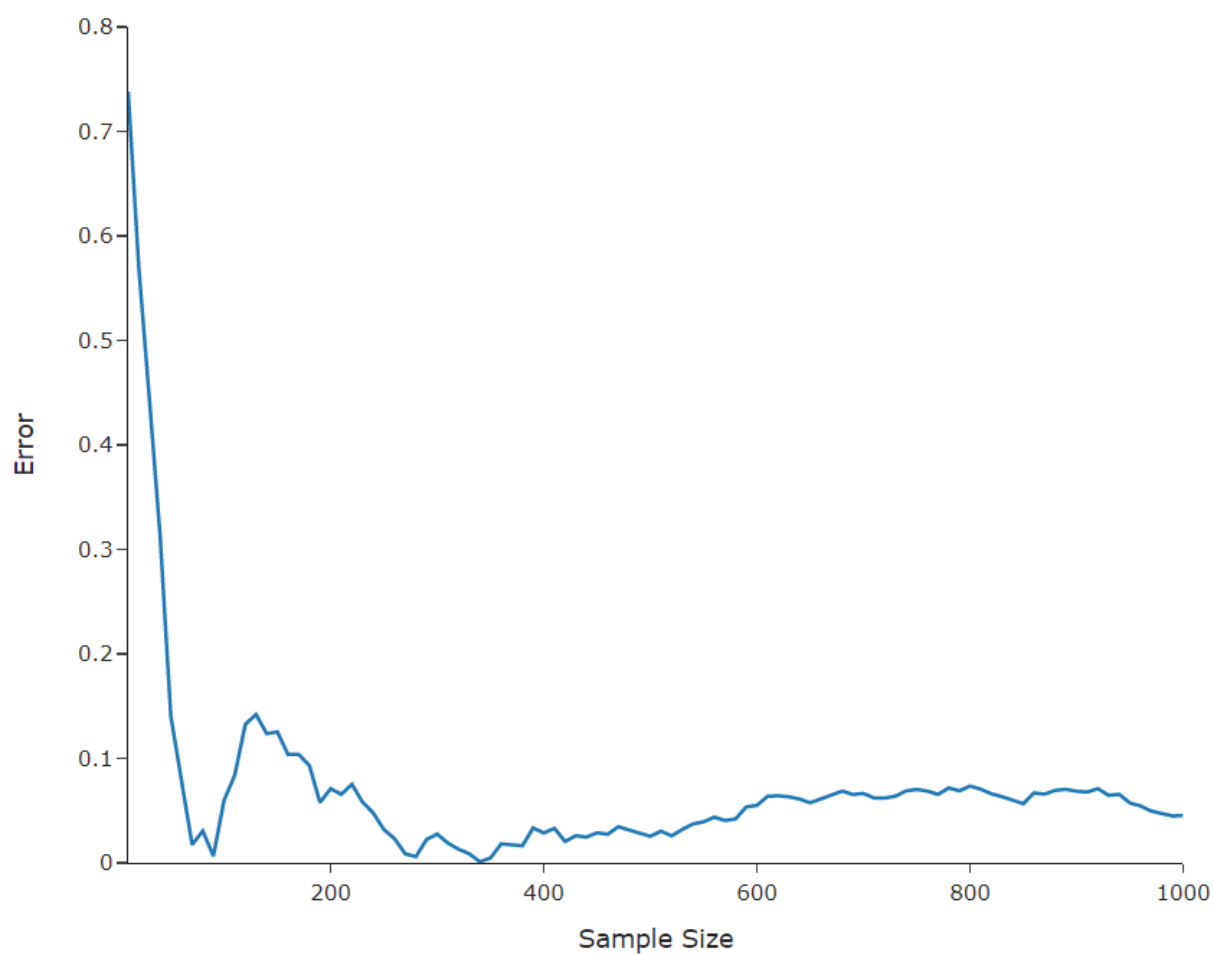
שאלה 1

הערכים של התוחלת ושל השונות שחושבו מודפסים בקוד כפי שכתוב בהוראות.

שאלה 2

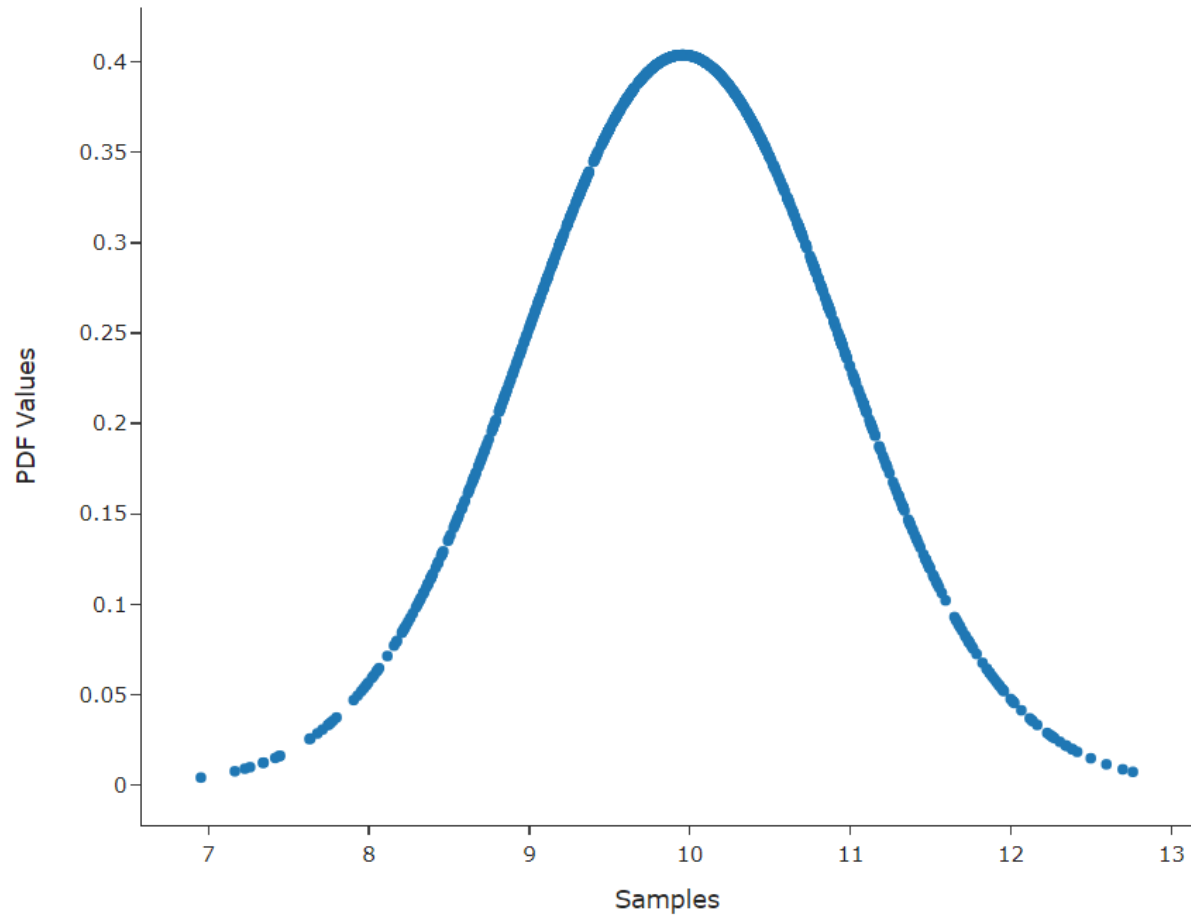
גרף המציג את גודל השגיאה באומדן התוחלת ביחס למספר הדגימות:

Q2) Error of Estimated Expectation of a Univariate Gaussian

גרף המציג את פונקציית הצפיפות שחושבה ע"י המודל:

Q3) Empirical PDF of the Fitted Model

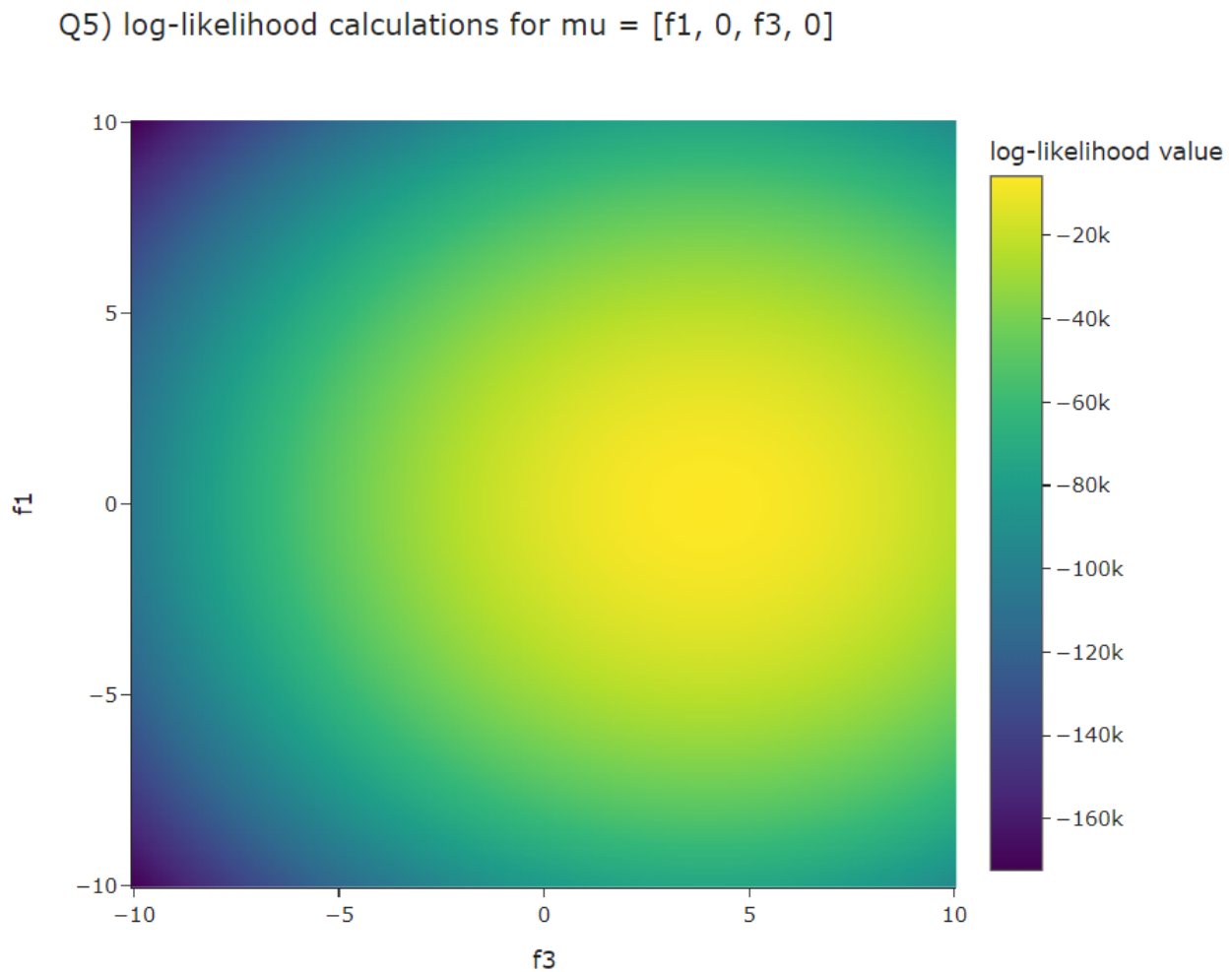

שאלה 4

הערכים של וקטור התוחלת ושל מטריצת השונות המשותפת שחושבו מודפסים בקוד כפי שכתוב בהוראות.

שאלה 5

גרף (HeatMap) המציג את ערך פונקציית ה-log-likelihood:

שאלה 6

מתוך כל הערכים שחושבו בשאלה הקודמת, המודל שהשיג ערך מקסימלי עבור פונקציית ה-log-likelihood הוא:

$$\mu = \begin{bmatrix} f_1 & 0 & f_3 & 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -0.050 & 0 & 3.970 & 0 \end{bmatrix}$$

והערך המקסימלי שהתקבל הוא -5806.003.